

Gäller för: Verksamhet Obstetrik

Giltig från: 2024-09-26

Innehållsansvar: Linnéa Lindroos, (linch2), Överläkare

Giltig till: 2026-09-26

Granskad av: Erica Ginström Ernstad, (erigi2), Sektionschef

Godkänd av: Anneli Falk, (annfa17), Verksamhetschef

Abort, omhändertagande av foster vid sen medicinsk abort samt missed abortion

Medicinsk rådgivare

Erica Ernstad, Medicinskt ledningsansvarig

Revideringar i denna version

Ersätter version 2014-12-10. Tillhörande checklista och arbetsplan är reviderade. Länk till remisser för fosterdiagnostik och PAD.

Innehållsförteckning

Abort, omhändertagande av foster vid sen medicinsk abort samt missed abortion	1
Medicinsk rådgivare	1
Revideringar i denna version	1
Utförande	2
Definition och diagnos	2
Omhändertagande	3
Provtagning	3
Dokumentation	3
Kurator	3
Sjukhuskyrkan Östra	3
Hämning av mjölkproduktion	3
Anti D	4
Sjukskrivning och återbesök	4

Anonymt (I, II) eller separat omhändertagande (III, IV)	4
I. Anonymt omhändertagande - ej PAD	4
II. Anonymt omhändertagande - PAD	4
III. Separat omhändertagande- ej PAD	5
IV. Separat omhändertagande- PAD	5
Transport med foster	6
Granskare/arbetsgrupp	6
Ansvar	6
Uppföljning, utvärdering och revision	7
Bilagor	7
Bilaga 1	8
Checklista provtagning IUFD $\geq 22+0$ Ev ordination vid missfall v 18-22	8
Bilaga 2	10
Läkarintyg till patologavdelningen / motsvarande för omhändertagande av foster enligt begravningskungörelsen och SOSFS 1990:8.....	10

Utförande

Definition och diagnos

Sen medicinsk abort samt missed abortion $\geq 12+0$ - $< 22+0$.

- Vid sen **medicinsk abort** räknas fostrets gestationsålder såsom den dag avbrytandet påbörjas.
  - Diagnos: O04.9 (vid avbrytande utan komplikation)
- **Missed abortion** $<22+0$
  - Diagnos: O02.1
- **Komplett missfall** $<22+0$
  - Diagnos: O03.9 (vid okomplicerat missfall)
- **Intrauterin fosterdöd** fastställd $< v 22+0$ men förlöst $\geq 22+0$ räknas som barn
- Se PM PTL, PPRM. OBS! FV 1 och FV2 ifylls.
  - Diagnos: O36.4
  - **Intrauterin fosterdöd/missed abortion vid flerbördsgraviditet**
    - Vid säker graviditetslängd utgår man från den graviditetslängd då intrauterin fosterdöd fastställts.

- Vid intrauterin fosterdöd tom v 21+6 hos ett eller flera foster räknas detta som missed abortion.
- Diagnos O31.2A
- Vid intrauterin fosterdöd from v 22+0 hos ett eller flera foster räknas detta som barn oavsett fostrets/fostrens vikt och tidpunkt för förlossning. OBS! FV1 och FV2 fylls i för alla barn från v 22+0.
- Diagnos O31.2B

Omhändertagande

- **Anonymt** omhändertagande:
  - Kremering sker vid Kvibergs kyrkogård. Askan strös anonymt i kyrkogårdens minneslund.
- **Separat** omhändertagande:
  - Föräldrarna bestämmer allt kring begravning m.m.

Provtagning

- Sen medicinsk abort på ordination av läkare.
- Vid missed abortion eller spontant missfall i v 18+0 – 21+6 sker provtagning och PAD (foster och/eller placenta) endast i undantagsfall. Exempel kan vara vid stark misstanke om missbildning (vid ultraljudsundersökning som fastställer missed abortion) eller vid upprepade sena missfall, se bilaga 1 [checklista](#).

Dokumentation

I journalen anges tydligt vilket omhändertagande föräldrarna beslutat sig för.

Kurator

Kontakt med kurator erbjuds alltid.

Sjukhuskyrkan Östra

Kan meddelas om föräldrarna önskar separat omhändertagande eller då kuratorskontakt ej önskas. Personsökning via växeln.

Hämning av mjölkproduktion

Om avbrytandet skett efter vecka 15 informeras patienten enligt PM Amningsnedläggning. Skriftlig patientinformation ges. Konservativ behandling med smärtlindring vid behov, ibuprofen (T Iprén®) 400 mg x 3 alternativt T. Dostinex 1mg (2 tabl a 0,5 mg) inom 24 tim efter partus.

Anti D

Ges till Rh-neg moder.

Sjukskrivning och återbesök

Individuellt, efter behov.

Anonymt (I, II) eller separat omhändertagande (III, IV)

I. Anonymt omhändertagande - ej PAD

- Kartong märks med "Foster till" samt moderns namn och personnummer.
- Fostret skickas efter paketering till Sahlgrenska, Patologen.
- Följande blankett fylls i:
  - "Läkarintyg till patologavdelningen / motsvarande för omhändertagande av foster enligt begravningskungörelsen och SOSFS 1990:8", ([bilaga 2](#)).
- Originalet skickas med fostret och kopian sätts i pärmen "Särskilt omhändertagande".
- Kremering, askan strös i minneslund på Kvibergs kyrkogård.

II. Anonymt omhändertagande - PAD

- Fostret skickas till Patologen, Sahlgrenska sjukhuset. Det skall framgå att fostret skall omhändertas anonymt.
- Följande blanketter lämnas med:
  - PAD-remiss
  - "Läkarintyg till patologavdelningen / motsvarande för omhändertagande av foster enligt begravningskungörelsen och SOSFS 1990:8", ([bilaga 2](#)). Kopian sätts i pärmen "Särskilt omhändertagande".
- Kremering, askan strös i minneslund på Kvibergs kyrkogård.

Till PAD SU/Sahlgrenska

Lägg fostret i kartong. Märk kartongen med: (sätt inte etiketten på locket)

- Foster till samt moderns namn och hennes personnummer.
- På PAD remissen anges datum för partus.
- Förvaring i kylskåp till transport sker.

Lägg placenta i väl tilltagen burk, **utan formalin**.

Märk burken (sätt inte etiketten på locket) med:

- Moderns namn och hennes personnummer.
- Placenta.

Foster och placenta till PAD:

- Frågeställning kring foster och placenta skrivs på en och samma remiss.
- Skickas till Patolog lab. SU/Sahlgrenska.
- Transporten skall vara på Sahlgrenska senast kl. 13.00
- För transport ring tfn: 3 2680.

III. Separat omhändertagande- ej PAD

- Kartong märks med ”Foster till” samt moderns namn och personnummer.
- Följande blanketter lämnas med:
  - ”Läkarintyg (original) till patologavdelningen / motsvarande för omhändertagande av foster enligt begravningskungörelsen och SOSFS 1990:8”, ([bilaga 2](#)).
Kopian sätts i pärmen ”Särskilt omhändertagande”.
  - Blankett för avliden (*finns på avd*).
- Kurator eller personal från sjukhuskyrkan kontaktas via växel 09.
- Fostret skall lämnas till bårhuset. Vaktmästare hämtar.

IV. Separat omhändertagande- PAD

- Märk foster och kartong (ej på locket) med ”Foster till” samt moderns namn och personnummer.
- Följande blanketter lämnas med:
  - PAD-remiss.
  - ”Läkarintyg (original) till patologavdelningen / motsvarande för omhändertagande av foster enligt begravningskungörelsen och SOSFS 1990:8”, ([bilaga 2](#)).
Kopian sätts i pärmen ”Särskilt omhändertagande”.
  - Blankett för avliden (*finns på avd*).
- Kurator eller personal från sjukhuskyrkan kontaktas via växel 09.
- Fostret skickas till Patologen, Sahlgrenska sjukhuset.

Till PAD SU/Sahlgrenska

Lägg fostret i kartong.

Märk kartongen med: (sätt inte etiketten på locket)

- Foster till samt moderns namn och hennes personnummer.
- På PAD remissen anges datum för partus.
- Förvaring i kylskåp till transport sker.

Lägg placenta i väl tilltagen burk, *utan formalin*.

Märk burken (sätt inte etiketten på locket) med:

- Moderns namn och hennes personnummer.
- Placenta.

Foster och placenta till PAD:

- Frågeställning kring foster och placenta skrivs på en och samma remiss.
- Skickas till Patolog lab. SU/Sahlgrenska.
- Transporten skall vara på Sahlgrenska senast kl. 13.
- För transport ring tfn: 3 2680.

Kopior på remisser SU/Östra och Mölndal

- Tag kopia på *"Läkarintyg till patologavdelningen / motsvarande för omhändertagande av foster enligt begravningskungörelsen och SOSFS 1990:8"*, ([bilaga 2](#)).
Kopian sätts i pärmen märkt "Speciellt omhändertagande".

Transport med foster

Ansvar ligger på tjänstgörande sektionsledare.

Skall vara på Patolog lab. SU/Sahlgrenska senast kl. 13.00 Ingen transport på helg- eller röd dag.

Oavsett val av omhändertagande har föräldraparet möjlighet att ändra sig inom en vecka. Fostret förvaras på patologen under den veckan.

Granskare/arbetsgrupp

Erica Ernstad, sektionschef, Mårten Alkmark, sektionschef, Ada Björgvinsdottir, spec-ultraljud,

Ansvar

Gäller för personal inom de enheter/verksamheter som berörs av rutinen.

Ansvar för spridning och implementering har VEC/EC.

Verksamhetschefen ansvarar för att rutinen finns och följer gällande författningar/lagar.

Uppföljning, utvärdering och revision

VÖL avd 314, Östra sjukhuset.

Verksamhetschef ansvarar för uppföljning av innehållet i rutinen.

Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Obstetrix/Melior, om rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControl PRO.

Bilagor

1. [Checklista för provtagning](#)
2. [Läkarintyg till patologavdelningen / motsvarande för omhändertagande av foster enligt begravningskungörelsen och SOSFS 1990:8.](#)
[Remiss fosterdiagnostik](#)
3. [Remiss PAD](#)

Bilaga 1

Checklista provtagning IUFD $\geq 22+0$ Ev ordination vid missfall v 18-22

PROVER FÖRE FÖRLOSSNINGEN				
Analys	Rör-Färg/Burk	Remiss/Etikett	Datum	Sign
Hb, TPK	Litet lila rör	Flaggetikett		
PK, APTT	Blått rör	Flaggetikett		
ALAT, kreatinin	Gult rör med tillsats	Flaggetikett		
Kleihauer <i>fetala blkr</i>	Grönt rör	Klinkem 1 + etikett		
Bastest	Stort lila rör	Rosa blodcent + etikett		
CMV, Toxoplasmos, Herpes, Rubella, Parvovirus	1 rött utan tillsats	Lab.best Flaggetikett Skriv TORCH + PARVO, på virologremissen		
CardiolipinantikropparB 2-glukoprotein1	Rött rör utan tillsats, eller gult rör med tillsats	Flaggetikett		
Lupus antikoagulans	5 blå rör (3ml)	Klin kem 3 + etikett, lämnas snarast till kemlab!		
Cervixodling: allmän+GBS	1 odl.rör	Flaggremiss alt. Tropiklab+etikett Möndal: flaggremiss-baktlab		
Information om biobankslagen				
PROVER EFTER FÖRLOSSNINGEN				
Vikt och längd på barnet	Reg i FV1 och FV2			
Placentabit för kromosomodling	Fryst rör från Gen.lab med rosa odl.medium	Klinisk genetik + etikett		
På ordination				
Listeria från rectum på barnet	Odl.rör för aerob och anaerob	Flaggetikett alt bakt.lab remiss		
Placenta till PAD	Burk utan formalin till SS	PAD + etikett		
Placentabit till Toxoplasmos	Sterilt rör (u-odl.rör) 1 ml NaCl	Virologlab.+ etikett		
Obduktion		Remiss + journalkopia faxad		
Steril hjärtpunktion	Blododlingsflaska (neo)	Bakt.lab + etikett		
ÖVRIGT	Remiss	Datum	Sign	
Kurator				
Födelsemeddelande	Elektronisk födelseanmälan			
Dödsbevis				
Fotografering	Sjukhusfotograf MÖ, ÖS tel. 34515			
Barnets namn	Om föräldrarna meddelat namn			
Barn till Bårhus	Östra: Kontrollblankett för avliden Möndal: Kontrollblankett för avliden + ring begravnings tjänst, se PM			
Bröstmjölksproduktion	Ev. läkemedel T.Dostinex. PM Amningsnedläggning			
Anti-D	Inj. Rhesogamma			
Post Partum samtal				

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Återbesök till SPEC MVC	Sjukskrivning av partner		
Meddela patientens MVC			
Meddela patientens BVC			

2014-01-02 Liselotte Bergqvist, Anna-Karin Ringqvist, Verksamhetsutvecklare

Bilaga 2

Läkarintyg till patologavdelningen / motsvarande för omhändertagande av foster enligt begravningskungörelsen och SOSFS 1990:8.

.....
Kvinnans namn och personnummer

Har framfött ett foster (datum).....

Graviditetens längd (hela veckor efter senaste menstruationens första dag).....

PAD önskas, remiss bifogas

PAD önskas ej

Leg läkare.....Ort och datum.....

Omhändertagandet av fostret:

Sjukhusets sedvanliga rutin, vilket innebär att fostren skickas från sjukhuset tillsammans i en låda för kremering och spridning i minneslund på Kvibergs kyrkogård.

Separat omhändertagande, vilket innebär separat gravsättning. Föräldrarna kan själva genomföra ev. begravning med bistånd från Sjukhuskyrkan på Östra. Begravningsbyrå kan anlitas om föräldrarna vill.

.....
.....
.....
Kuratorskontakt (namn och datum).....

Leg. Läkare..... Ort och datum.....

Patologavdelningens noteringar

Löpnummer..... PAD-nummer.....

Fostret överlämnat till kyrkogårdsförvaltningen (datum).....

Övrigt.....
.....
.....
.....

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Obstetrik

Innehållsansvar: Linnéa Lindroos, (linch2), Överläkare

Granskad av: Erica Ginström Ernstad, (erigi2), Sektionschef

Godkänd av: Anneli Falk, (annfa17), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9786-1429723585-154

Version: 10.0

Giltig från: 2024-09-26

Giltig till: 2026-09-26